

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

17 Vtrum aliquis intellectus creatus possit videre Deum per essentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

nulla est proportio, cū distet in infinitū. ergo intellectus creatus diuinam essentiam videre nō potest.

¶ 2 Præ. Plus distat spiritus increatus ab intellectu creato, quā spiritus creatus a sensu: sed sensus nō potest cognoscere spiritum creatum. ergo nec intellectus creatus spiritum increatum.

SED CONTRA est, **EXO. 33.** Gregorij. Fuere nōnulli q̄ Deū dicerēt et̄ ī illa regione dissimilitudinis in claritate sua cōspici, sed in natura minime videri, quos nimirū minor inquisitionis subtilitas fessellit. Neq; n. illi simplici & incommutabili essentie aliud est claritas, aliud ē natura, sed ipsa ei natura claritas, ipsa claritas natura est, & ita essentia Dei videbitur a beatis.

RESPON. Dicendū, q̄ necesse est ponere diuinā essentiam videri a beatis. Beatitudo. n. est vltima perfectio rationalis nature. Nihil autem est finaliter p̄fectum, nisi attingat ad suum principium secundum modū suum: quod ideo dico, quia ad principium, qd̄ est Deus, attingit aliquid dupliciter. Vno modo, per similitudinē quod est cōe omni creatura, quæ tantum habet de perfectione, quantum cōsequitur de diuina similitudine. Alio modo, per operationem vt̄ præmittatur ille modus qui est Christo singularis. sin̄ unitate personæ. Dico autē per operationē, in quantum rationalis creatura cognoscit & amat Deū: & quia anima immediate facta est a Deo, ideo beata esse nō poterit, nisi immediate videat Deū. c. absq; medio, quod sit similitudo rei cognitæ, sicut species visibilis in pupilla, vel in speculo, non autem absq; medio, quod est lumen cōfortans intellectū, quod est d̄ lumē gloriæ, de quo in Psal. 35. dicitur. In lumine tuo videbimus lumen: hoc autem est per essentiam Deum videre. Vnde in hoc ponimus beatitudinem rationalis creaturæ, quod Deum per essentiam videbit: sicut philosophi, qui posuerunt animas nostras fluere ab intelligentia agente, posuerunt vltimam felicitatem hominis in continuationem intellectus nostri ad ipsam.

AD PRIMUM ergo dicendū, q̄ proportio dupliciter d̄r. Vno modo proprie, s̄m qd̄ importat quēdā determinatū excessum, & sic proportio requiritur inter intellectū & intelligibile ad hoc, q̄ sit cognitio cū cōprehensione, qualiter diuina essentia nunquā videbit̄ ab intellectu creato. Alio modo d̄r cōiter pro qualibet habitudine, & sic infinitū pōt h̄re proportionē ad finitum, si sit perfectio eius, vel aliquā huius habitudinē habeat ad ipsum, & talis p̄portio sufficit ad hoc quod intellectus noster videat diuinā essentiam attingendo, non comprehendendo.

AD SECUNDUM dicendū, q̄ obiectio illa p̄cedit de distantia secundū proprietatē naturæ, nō solū secundum rōnem cognitionis. Nā spiritus creatus nō est sensibilis, sed spiritus increatus est intelligibilis.

Finit quodlibet decimum.

INCIPIT QVODLIBET VNDECIMUM.

QUESTIO PRIMA.

ARTICVLVS I.

Utrum solius Dei sit proprium esse vbiq̄.

QVAESITVM fuit de Deo, de angelis, & hominibus. De Deo vero quæsitum fuit de immensitate ipsius, de cognitione eius, & de prædestinatione. Circa immensitatem vero Dei

quæsitum fuit, utrum solius Dei sit proprium esse vbiq̄. Ostendebatur q̄ non. Numerus. n. est in rebus numeratis: sed cōstat q̄ omnes partes vniuersi sunt numerata. ergo numerus est in omnibus partibus vniuersi, & sic videtur quod sit vbiq̄. non est ergo solius Dei proprium esse vbiq̄.

¶ 2 Præ. Vniuersale est quod est vbiq̄ & semper: sed vniuersale non est hoc quod Deus. ergo nō est proprium solius Dei esse vbiq̄ & semper.

¶ 3 Præ. Substantia spiritualis excedit corporale: sed hoc qd̄ d̄r esse vbiq; pertinet ad substantiā corporale, quia in solis corporalibus est p̄prie assignare locū. ergo multo magis esse vbiq; pertinet ad substantias spirituales, & sic v̄ q̄ nō sit solius Dei propriū.

¶ 4 Præ. Ad commendationē terreni regis p̄tinet q̄ possit gubernare et̄ in absentia sua regnā: sed Deus est cōmendabilior omni rege. ergo v̄ q̄ et̄ cōpetat sibi ad suā cōmendationē q̄ gubernet totū mūdū, vel aliquas partes in absentia sua per providentiam, & sic non v̄ q̄ sit Dei proprium esse vbiq̄.

¶ 5 Præ. Constat q̄ quadam dicuntur Deo esse p̄p̄inqua, & q̄dam remota, & quāto magis sunt remota, tanto magis sunt corruptibilia: non aut̄ possent dici aliqua p̄p̄inqua, & aliqua remota si Deus esset vbiq̄. ergo videtur quod Deus nō sit vbiq̄.

¶ 6 Præ. Dato q̄ tota machina mūdialis esset unū corpus cōmū, constat q̄ illud corpus esset vbiq;: non ergo est solius Dei proprium esse vbiq̄.

CONTRA. Ambr. p̄bat Spiritum sanctū esse Deū, q̄a est vbiq;: sed si esse vbiq; non esset solius Dei proprium, ratio sua non valeret. cum ergo rō hmōi valeat, videtur q̄ sit solius Dei proprium esse vbiq̄.

RESPON. Dicendū, q̄ spiritualia dicuntur esse in loco, non quidē p̄ contactū magnitudinis, sed virtutis, & ideo s̄m rōnē virtutis cuiuslibet rei spiritualis oportet nos loqui de loco in quo est. Virtus autē Dei est infinita, q̄ quidē infinitas apparet quantum ad duo. Primo, quia nō solum excedit creaturas, quæ sunt, fuerunt, & erunt, sed et̄ oēs quæ possunt imaginari. ergo Deus non solū est in illis q̄ sunt, fuerunt, & erunt, sed et̄ in illis q̄ possunt imaginari esse. Secūdo, quia virtus Dei simul & semel in omnibus operat, & in singulis s̄m propriū modū rerū, & iō esse vbiq; proprie acceptū, soli Deo cōpetit: alijs aut̄ rebus cōpetit esse vbiq; improprie. Vnde distinguit̄ modus quo Deus est ubique, & quo aliæ res quibus aliquo modo cōpetit esse vbiq̄. Nam hmōi dicitur esse ubique, quia sunt tātum in his quæ sunt, & præsentia sunt: Deus autem non solum in his quæ sunt, sed et̄ in imaginatis, & in præteritis, & futuris.

¶ Itē. Aliæ res non sunt vbiq; sicut in loco vno, sed sicut in diuersis locis: sed Deus ita est vbiq; q̄ est in quolibet & in toto, q̄a eius virtus habet efficaciam nō solū in id qd̄ est cōe uniuerso, sed et̄ in id quod est proprium vniuiq; rei particulari, & ideo est in omnibus sicut in vno loco, & sicut in pluribus, qd̄ est p̄prie esse ubique. Vnde cum hoc modo solus Deus sit ubique, solius Dei est propriū esse ubique.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod numerus nō est in rebus numeratis sicut in loco, sed sicut accidens in subiecto.

¶ 2 Præ. Vnus numerus, licet sit in omnibus numeratis sicut unica essentia, non tamen est in qualibet parte, quia non quælibet pars numeratur eodem numero. Item. Numerus nō est omnino unus, sed multitudo quadam: Deus autē est in rebus per virtutem suam, & in singulis operatur, ut dictum est.

AD

51. q. 2. ar. 3.
6. re. q. 10. ar.
16. 4. c. 3. p.
q. 7. ar. 1. c.
& q. 13. ar.
10. 9.

D. 46.

D. 166.

c. & ad 3. ar.
71. c. 5. & o.
pus 3. 4. 197

3. par. q. 3. ar.
16. c. 2. & 4. o.
& 1. d. 37. q.
8. o.